

BESLUT

Datum Dnr 8.4.2-27533/2016-7 1(8)
2016-12-05

Rebeka Mansourian Salmasi

Stockholms stad
Socialnämnden
106 64 STOCKHOLM

Socialförvaltningen
Stockholms stad

2016 -12- 07

Registraturet

Ärendet

Tillsyn av stödboende för barn och unga vid Surbrunnsgatans stödboende

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet.

Skälen för beslutet

IVO:s tillsyn har huvudsakligen visat följande i de delar tillsynen avser:

- Verksamheten har lokaler i enlighet med gällande lagstiftning
- Verksamhetens bemanning samt personalens och föreståndarens utbildning och erfarenhet är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet.
- Verksamheten uppfyller kraven för in- och utskrivning och lämplighetsbedömning
- Verksamheten har arbetssätt för att hantera och förebygga incidenter
- Verksamheten uppfyller gällande lagstiftning vad gäller utdrag ur Polisens belastnings- och misstankeregister.
- Verksamheten uppfyller kraven på målgrupp

Övergripande fokus för tillsynen har varit att genom samtal med personal och en ungdom få kännedom om hur verksamheten fungerar i de delar som har betydelse för att ungdomarna ska få en trygg och säker vård. Tillsynen har mot bakgrund av fokuset och att verksamheten är nystartat därför inriktats på verksamhetens lokaler, personalens kompetens och bemanning, inskrivning, lämplighetsbedömning, incidenter och misstanke- och belastningsregister.

Lokaler

IVO bedömer att lokalerna ger förutsättningar för vård av god kvalitet och uppfyller kraven på säkerhet och trygghet.

IVO vill uppmärksamma verksamheten på att då barn och unga har ett eget boende men delar övriga utrymmen med övriga placerade i stödboendet innebär det en extra säkerhetsrisk ifall verksamheten inte är bemannad dygnet runt. Det är viktigt att verksamheten har arbetssätt som innebär att de inför en placering och löpande gör en bedömning av om verksamheten kan erbjuda en god och säker vård om barnen och de unga delar gemensamma utrymme i ett stödboende. En matchning måste också göras av vilka barn och unga som kan dela gemensamma utrymmen och bo tillsammans.

Personalen måste kontinuerligt följa upp placeringarna i samtalen med barnen och ungdomarna och informera om att det är viktigt att berätta om någonting inträffar. Personalen måste även själv vara uppmärksamma på relationen mellan de inskrivna ungdomarna och hur situationen utvecklas.

Verksamheten bedrivs i ett flervåningshus på Surbrunnsgatan och med tre tillhörande lägenheter på Lättingebacken i Tensta. Huset på Surbrunnsgatan har elva lägenheter med ett rum, kokvrå och toalett. På bottenvåningen finns kontor och en gemensamhetslokal.

Lägenheterna på Lättingebacken har två rum, kök och toalett som delas av två ungdomar. Samtliga ungdomar har eget rum med möjlighet att låsa sin dörr. Föreståndaren framförde i intervjun att flickor och pojkar aldrig delar lägenhet.

Enligt 6 kap. 1 § Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:56) om stödboende ska den som bedriver verksamhet i form av stödboende se till att stödboendets lokaler utformas på ett sådant sätt att det bidrar till barns och ungas förberedelse för självständighet. Utformningen ska också tillgodose behovet av trygghet och säkerhet för de barn och unga som ska placeras där.

Enligt 6 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska de egna boenden som ingår i ett stödboende ska vara hemlika och bestå av rum för boende, utrymme för tillagning och intag av måltider samt rum för personlig hygien. Ett eget boende bör bestå av en egen lägenhet som den placerade disponerar. Om det bedöms lämpligt, kan dock ett eget boende utgöras av ett eget rum för boende och utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade i stödboendet.

Enligt 6 kap. 3 § (HSLF-FS 2016:56) ska de egna boendena vara utformade med hänsyn tagen till den personliga integriteten. Barnet eller den unge ska kunna låsa lägenheten eller rummet för boende samt

rummet för personlig hygien. Personalen ska dock vid behov kunna låsa upp. Barnet eller den unge ska få information om i vilka situationer som personalen får låsa upp.

Personal och bemanning

IVO bedömer att det vid inspektionen inte har framkommit några omständigheter som tyder på att bemanningen eller personalens och föreståndarens utbildning och erfarenhet inte är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet.

Av intervju och personallistor framgick att föreståndare är socionom med erfarenhet av arbetsledning samt erfarenhet av målgruppen från annat boende inom stadsdelen. Föreståndaren har halva sin arbetstid förlagd i verksamheten. Hon förestår även en annan verksamhet inom Stockholms stad.

Det finns tre fast anställd personal och en vikarie. Fast anställd personal har socionomutbildning, är statsvetare eller har arbetsvetenskaplig kandidatexamen. En av tre fastanställda har erfarenhet av målgruppen. Vikarien har en master examen i humanitärt bistånd och Project management och har erfarenhet av arbete med målgruppen.

På dag och kvällstid arbetar två personal och på fredag till söndag arbetar en personal. Verksamheten är obemannad på natten. Vidare berättade föreståndaren att det finns beredskap, dagtid, kvällstid och på natten så ungdomarna, om behov av hjälp och stöd uppstår, har möjligheten att ringa. Det tar ca 40 minuter för personal att infinna sig i lägenheterna på Lättingebacken. Enligt föreståndaren har verksamheten den bemanning som krävs för att kunna upprätthålla en god kvalitet och säkerhet på boendet.

Personal träffar och håller samtal med ungdomarna en till flera gånger i veckan. Varje ungdom har en utsedd kontaktperson som håller enskilda samtal och stödjer ungdomen i sin dagliga livsföring. Antalet samtals tillfällen kan variera från en gång i veckan till flera tillfällen i veckan utifrån ungdomens behov. Skulle det vara så att kontaktpersonen inte får tag på ungdomen som bor på Surbrunnsgatan under ett dygn och inte lyckas kontakta ungdomen som bor på Lättingebacken på två dygn, gör personalen ett hembesök hos ungdomen. Ungdomar kan komma till kontoret och träffa personalen när de vill.

I samtal med en ungdom framgick att ungdomen känner sig trygg på boendet och får det hjälp och stöd han behöver. Vidare berättade ungdomen att han visste hur han skulle söka personalen när boendet inte var bemannat.

Det framgick av inspektionsbesöket att verksamheten har samarbete med rekryterings och bemanningsföretag och arbetar med olika

program såsom Mentorsprogrammet kontinuerligt för att ungdomen ska bli integrerad i samhället och kunna leva ett självständigt liv.

Kontaktpersonen tillsammans med ungdomen följer den individuellt anpassade genomförandeplanen, ger stöd och följer ungdomens sysselsättning, skola och arbete regelbundet. Ungdomar som vill, har möjligheten att få en volontär, för att skapa ett nätverk utanför boendet.

Enligt 7 kap. 1 § (HSLF-FS 2016:56) ska den som bedriver verksamhet i form av stödboende ska se till att det finns särskilt avdelad personal som har till sin huvudsakliga uppgift att stödja de barn eller unga som är placerade där. Den särskilt avdelade personalen bör vara organiserad på ett sätt som bidrar till kontinuitet och möjliggör förtroendefulla relationer med barnen eller de unga i stödboendet.

Enligt 7 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska den särskilt avdelade personalen finnas på plats i stödboendet i den utsträckning och den omfattning som krävs med hänsyn tagen till verksamhetens utformning och de placerades behov. Om de egna boendena som ingår i verksamheten ligger nära varandra eller består av utrymmen som delas med andra placerade barn eller unga, ska det särskilt beaktas i vilken utsträckning och omfattning den särskilt avdelade personalen behöver vara på plats i direkt anslutning till de egna boendena. Det ska även beaktas om barn i åldern 16–17 år kan komma att bli placerade i stödboendet. Vid de tider på dygnet då individuellt anpassat stöd normalt inte ges kan dock annan personal än den särskilt avdelade vara tillgänglig för att tillfälligt ge sådant stöd.

Enligt 7 kap. 3 § (HSLF-FS 2016:56) ska personal vara tillgänglig dygnet runt och ska vid behov kunna infinna sig i de egna boendena utan oskäligt dröjsmål med hänsyn tagen till barnets eller den unges trygghet och säkerhet.

Enligt 8 kap 1 § (HSLF-FS 2016:56) ska en föreståndare vid ett stödboende ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten. Föreståndaren ska ha

1. minst eftergymnasial utbildning vars innehåll är relevant för den verksamhet som bedrivs vid stödboendet,
2. erfarenhet av liknande verksamhet, och
3. personlig lämplighet.

Den eftergymnasiala utbildningen bör omfatta minst två år och kan ha en inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Vidare bör föreståndaren ha

- kunskap om den målgrupp som stödboendet är avsett för och målgruppens behov,
- kunskap om de arbetssätt som är relevanta för målgruppen,
- kunskap om regelverket inom socialtjänstens område som gäller

- barn och unga, och
- kunskap om och förmåga att tillämpa det regelverk som rör verksamhet i form av stödboende.

Enligt 8 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska den övriga personalen vid ett stödboende ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att

1. möta de behov av stöd som målgruppen har, och
2. säkerställa en trygg och säker insats.

Personalen bör ha minst en 2-årig eftergymnasial utbildning. Flertalet bör ha en utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

In- och utskrivningar samt lämplighetsbedömning

IVO bedömer att verksamheten uppfyller gällande bestämmelser i fråga om in- och utskrivningar samt lämplighetsbedömning.

Av intervju med föreståndaren framgick att det är föreståndaren som beslutar om in- och utskrivning. Verksamheten gör en lämplighetsbedömning avseende ungdomen innan inskrivning. Utifrån bakgrundsinformation och fakta om ungdomen gör verksamheten en bedömning av ungdomens individuella behov och psykiska och fysiska hälsa för att kunna bedöma om ungdomen passar in i verksamheten. Beslut om in- och utskrivning och en lämplighetsbedömning om boendet är lämplig för ungdomen i fråga dokumenteras i varje ungdoms journal.

Innan en inskrivning på Lättingebacken blir aktuell gör ungdomen ett studiebesök och träffar den andra ungdomen i lägenheten som hen kommer att dela med. Vid suicidrisk hos ungdomen bedöms lägenheterna på Lättingebacken inte lämpliga.

Enligt 3 kap. 11 och 14 §§ socialtjänstförordningen, är det föreståndaren som ska besluta om in- och utskrivning i ett HVB. Vid inskrivning ska det särskilt kontrolleras att hemmet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt. Har huvudmannen bestämt en annan ordning för inskrivningen ska denne meddela Inspektionen för vård och omsorg vad som gäller.

Av 11 kap. 5 § SoL, framgår att genomförande av insatser ska dokumenteras. Dokumentation ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Enligt 4 kap. 1 § (HSLF-FS 2016:56) ska vid lämplighetsbedömningen enligt socialtjänstförordningen den som beslutar om inskrivningen av ett barn eller en ung person vid ett stödboende utgå från socialnämndens

1. bedömning av vilket behov av stöd barnet eller den unge har, och
2. redogörelse för omständigheterna i övrigt kring barnet eller den unge.

Enligt 4 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska den som beslutar om inskrivning vid lämplighetsprövningen särskilt beakta hur barnets eller den unges behov av stöd kan tillgodoses under trygga och säkra former med hänsyn tagen till

1. tillgången till personal,
2. personalens kompetens, och
3. boendets utformning.

Om bedömningen avser en placering i ett eget boende som ligger nära andra boenden som ingår i verksamheten eller ett boende med utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade, ska det vidare beaktas om placeringen kan innebära negativ påverkan eller medföra kränkningar, våld eller övergrepp.

Enligt 4 kap. 3 § (HSLF-FS 2016:56) ska om ett stödboende bedöms lämpligt för ett barn eller en ung person bedömningen dokumenteras.

Incidenter

IVO bedömer att verksamheten har rutiner för att förebygga och hantera incidenter.

Av intervjun framgick att det finns skriftliga rutiner för att hantera konflikter och incidenter i verksamheten. Föreståndaren berättar att det inte har förekommit några incidenter i verksamheten.

Verksamheten gör löpande individuella riskbedömningar. Ungdomarna har regelbundna samtal med sin kontaktperson. Under kontaktmannasamtal och under vardagen uppmärksammar personal hur ungdomen mår och ser vad som kan behövas och vilka åtgärder personalen kan behöva sätta in.

Vid förekomst av incidenter eller när en ungdom uppvisar något avvikande beteende upprättar kontaktpersonen en handlingsplan för ungdomen. Handlingsplanen fullföljs och om ungdomen inte följer planeringen blir ungdomen utskriven från boendet. Vid misstanke om droger får ungdomen lämna drogtester.

Handledning och personalkonferenser är forum där frågor, händelser och ungdomarnas situation diskuteras.

Enligt 4 kap. 4 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska den som bedriver socialtjänst för varje aktivitet utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Rutinerna ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras, dels ange hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten.

Enligt 5 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) bör föreståndaren se till att det finns ordningsregler för de egna boendena och eventuella delade utrymmen. Reglerna bör syfta till att tillgodose säkerhet, trygghet och trivsel. De bör vara väl kända av personalen och av barnen och de unga.

Kontroll av Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister

IVO bedömer att verksamheten har brustit i sin skyldighet att inhämta utdrag ur Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister innan personer anställts. IVO bedömer dock att verksamheten vidtagit relevanta åtgärder och ställer därför inga krav på åtgärder angående detta.

Av inkomna personallistor framgår, i några fall, att datum för registerkontroll ligger efter anställningsdatum.

Av intervjun framgick att rutiner finns för begäran om utdrag från Polisens misstanke- och belastningsregister. Föreståndaren framför att det förekommit viss eftersläpning gällande registerutdrag för några av personalen. Vid den extraordinära situation som förekommit, tillsammans med polisens långa handläggningstider, inledde verksamheten ett samarbete med polisen, som muntligen gav information om berörd personal. Nu har verksamheten kommit ifatt och fått in alla utdrag.

Enligt 1 § lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn får dessa hem inte anställa någon om inte kontroll gjorts av Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister. Detsamma gäller den som erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande.

Underlag

IVO genomförde den 20 september 2016 en anmäld inspektion på Surbrunnsgatans boende. Representanter för IVO var inspektörerna Jenni Ralph och Rebeka Mansourian Salmasi. Vid inspektionen intervjuades föreståndaren. Inspektörerna samtalande med en ungdom.

Föreståndaren har faktakontrollerat protokollet från inspektionen. Efter inspektionsbesöket har föreståndaren kompletterat underlaget med förtydliganden kring verksamhetens arbetssätt för hantering av händelser och incidenter.

Ytterligare information

Enligt 3 kap. 19 § SoF ska IVO inspektera stödboende för barn och ungdom minst en gång per år. Inspektionen kan vara förannmald eller oanmald. Den som inspekterar verksamheten ska samtala med de barn och ungdomar som samtycker till det.

Surbrunnsgatans boende är ett nystartad stödboende för ensamkommande ungdomar, unga vuxna i åldern 18-21 år. Stockholms stad är huvudman för verksamheten. Vid inspektionen var femton ungdomar, två flickor och tretton pojkar inskriva på Surbrunnsgatan. Det fanns fyra ungdomar, en flicka och tre pojkar inskrivna på Lättingebacken i Tensta.

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören enhetschef Agneta Krantz. I handläggningen har inspektöreren Jenni Ralph deltagit. Inspektören Rebeka Mansourian Salmasi har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg



Agneta Krantz



Rebeka Mansourian Salmasi

Kopia till: Socialnämnden Stockholms stad, verksamheten